

TIJDSCRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

9^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1901

Gemengde Berichten.

Valsche Realen van aghten in Middelburg uitgegeven.

Den 20 november 1600 kwam bij de Staten van Zeeland de mededeeling in, dat „diversche realen van aghten”, die vervalscht waren, onder de bevolking waren verspreid. De Staten namen onmiddellijk het besluit de andere zeeuwsche steden met dit feit in kennis te stellen, opdat de respektieve ingezetenen per publikatie of anderszins zouden kunnen gewaarschuwd worden. De middelburgsche Statenleden kregen daarbij de opdracht „nader op de qualiteitj ende gedaente van den persoone die deselve realen heeft gestrooijt” onderzoek in te stellen en ook na te gaan, met wien de valsche munter in onderhandeling en korrespondentie was geweest.

Reeds den dag daarop is de verlangde informatie bij de Staten ingediend, met dit gevolg dat aan de steden Middelburgh, Zierickzee, Goes, Tholen, Vlissingen, Vere, Brouwershaven, Arnemuiden, St. Maertensdijck, Axele, Neusen, Biervliet, Lillo, Bergen op

Zoom en Reijmerswalle, de volgende waarschuwings-
brief werd toegezonden.

Eersame etc.

„Alzoo 't Onser kennisse is gekomen, hoe dat eenen
„genaemt ELIAS COORENS, van Antwerpen, wesende
„een Jonghman van den ouderdom van omtrent
„dertigh jaren, tamelyck langh van Persoone, ros van
„Haire en Baert, gemeynelyck gekleet met een grof
„Greijnen Rocxken ende Broeck, hem zoude gemoeyt
„hebben met valsche Munte, ende namentlyck met het
„slaen van Realen van aghten, ende deselve onder de
„Gemeijnte uijt te stroyen (d. i. te distribueeren en
„uit te geven); zoo en hebben Wij niet willen naer-
„laten UE: terstonts daer van te waarschouwen, op
„dat zy voor schade mogen verhoedt worden: Ende
„dat voorts UE: scherpelyck willen doen vernemen
„of den voorsz. Persoon aldaer niet en zoude wesen
„te bekomen, om denselven te versekeren, ende
„tegens hem geprocedeert te mogen worden, als
naer behooren. Hier mede, Eersame etc. In' Hoff
van Zeelant tot Middelburgh, den 23 novembris 1600.

STATEN.

Met het oog op het ernstige van dit geval, werd
ook een dergelyk schrijven aan de Heeren Staten
Generaal der Vereenigde Nederlanden gezonden.

Aangezien de Notulen verder niets over deze zaak
vermelden, mag men gerustelyk aannemen, dat onze
sinjeur te water naar Antwerpen is ontsnapt, na zeker
eerst zijn voorraad valsche realen, in de beurzen van

Middelburgs ingezetenen te hebben leeggeschud 1).

In het jaar daarop, werden in deze stad twee Françoisen opgepakt, die overgekomen waren „van den Vyant uyt Hulst,” beschuldigd van valsche munt te hebben verspreid. Zij werden op 's Gravensteen geborgen.

Maar er kwam strijd wie over deze brave luiden zou mogen richten; de Staten van Zeeland gaven dat recht aan de Admiraliteyt, maar de Heeren van Middelburg waren van oordeel, dat de jurisdictie hun toekwam, als „wesende Gevangenen op de stroomen van Zeelant, namentlijk Bewester Schelt.” En in dien zin is den 28 mei 1601 geresolveert, zoodat „den Bailliu, mitsgaders Burgemeesters ende schepenen deser stadt van Middelburgh, geauthoriseert werden om tegen den Gevangene te procederen ende Reght ende Justitie te administreren”.

M. D. M.

Penning ter eere van Petronella Moens.

Een courantenbericht van 9 Juni 1835 luidt:

Il n'y a pas bien long temps que Mlle Petronille (sic) Moens célèbre muse du parnasse hollandais a eu la

---

1) Wij willen hierbij vermelden, dat het „*Ruigregister*” dezer stad zegt, dat in 1600 een zekere CLAUDE DE LA VARDIN, die van een Franschman geleerd had vierendeelen van realen te maken, en deze ook verspreid had, veroordeeld is „tot den zwaarde, met gunnen het doode lichaam den buik der aarde”, en dat 6 febr. 1601, PIETER JOBSE, die 5 valsche realen van achten had verspreid, die hij van een Engelschman had ontvangen, is veroordeeld tot geeseling tot den bloede en verbanning.

satisfaction de fêter le cinquantième anniversaire de l'obtention de la grande médaille d'or de la Société de poésie et de belles lettres d'Amsterdam qui lui a été décernée en 1785.

Mlle Moens parvenue à l'âge avancé de 72 ans, est, comme l'on sait, privée de la vue depuis sa tendre jeunesse, mais elle a le bonheur de jouir de la plus parfaite santé. A l'occasion de l'anniversaire dont nous venons de parler elle a reçu une marque flatteuse de souvenir de la part de S.M.; elle a été félicitée par un grand nombre de ses concitoyens, de savans et de poètes venus de divers endroits pour lui présenter leurs hommages. Plusieurs de ces derniers lui ont fait compliment en vers, entr'autres le poète Van Someren, un de nos Bardes de grande réputation, qui lui a adressé une pièce de vers très-louée par les journaux du pays et qui donne de nouveau la mesure de son beau talent.

Terwijl hetzelfde orgaan in September 1836 meldde:

Dans ces dernières années où, le courage et la fidélité de la Néerlande ont brillé d'un lustre si éclatant, un grand nombre de dames ont fait des sacrifices à la Patrie, en argent et en d'autres objets.

Notre estimable compatriote Petronella Moens, connue par ses belles poésies, déposa aussi, dans le temps, sur l'autel de la Patrie, la médaille en or, avec laquelle, il y a 50 ans, on avait couronné une de ses œuvres poétiques 1).

---

1) Zij is in 1785 met goud bekroond geworden voor haar gedicht „*De ware Christen*”, en ontving in 1786 opnieuw een gouden penning van het bestuur der Portugeesche Synagoge te Amsterdam, als erkenning voor het met hare vriendin ADRIANA VAN OVERSTRATEN uitgegeven gedicht „*Esther*”.

Le Roi, instruit de ce fait, a gratifié Mad. Moens d'une belle médaille en or, qui lui a été remise, au nom de S.M., le 24 de ce mois, jour anniversaire du Roi, par le bourgmestre de notre ville, le Conseiller d'Etat, van Asch van Wyck.

Sur l'une des faces de cette médaille, on voit l'effigie du Roi, avec l'inscription GUILLAUME Ier, *Roi des Pays-Bas, Grand-Duc de Luxembourg*; sur l'autre on lit ees mots: A PETRONELLA MOENS *de la part du Roi*. MDCCCXXXVI.

Vrage: Waar berust thans dit unicum? en is die medaille van 1785 werkelijk versmolten?

Den Haag.

M. G. WILDEMAN.

*Penning ter eere van
jhr. C. H. A. van der Wyck.*

Vz. Fraai gemodelleerd linksgewend borstbeeld in rijk geborduuden rok met orde, ordelint en -ster, daarvoor: J. C.
CHAPLAIN

Omschrift: JQNKHR. C·H·A·VAN·DER·WYCK·
GOUVERNEUR·GENERAAL·

Kz. Opschrift, links omgeven door een palmtak met daaraan bevestigden strik:

AAN
ZIJNEN·QUD
GOUVERNEUR
GENERAAL
HET·DANKBARE
INDIÉ

1893—1899

Groot .68 m.M. De verz. Kon. Ned. Gen. voor Munt- en Penningkunde kreeg een exemplaar in

gepatineerd brons ten geschenke van Mr. N. P. VAN DEN BERG.

Na het aftreden van jhr. C. H. A. VAN DER WYCK, als Gouverneur-generaal van Ned.-Indië hebben vele ingezetenen van die kolonie zich vereenigd om hem een huldeblijk aan te bieden, in dankbare herinnering aan de uitstekende wijze, waarop Z. Exc. het bewind over de kolonie heeft gevoerd en zoowel de staatkundige als de koloniale belangen tijdens zijn bestuursperiode heeft behartigd.

16 Februari 1901 heeft de aanbieding plaats gehad. Die taak was opgedragen aan een kommissie bestaande uit de heeren: mr. N. P. VAN DEN BERG, president van de Nederlandsche Bank; jhr. W. A. BAUD, H. KRAMER, directeur van de Ned.-Ind. Handelsbank; L. P. H. OP TEN NOÛRT, directeur der stoomvaartmaatschappij „Nederland”, allen te Amsterdam; den gep. luitenant-generaal VETTER, de heeren G. ESCHAUZIER en mr. W. A. ENGELBRECHT, oud-lid van den Raad van Ned.-Indië, allen te 's-Gravenhage. Zij werden door den afgetreden landvoogd te zijnen huize ontvangen, in het bijzijn van eenige familieleden.

Bij de aanbieding van den gedenkpenning (in goud zilver en brons), voerde mr. VAN DEN BERG het woord.

Exemplaren in goud zijn aangeboden aan H. M. de Koningin, aan H. M. de Koningin-Moeder en aan mevr. de douairière VAN DER WYCK, de moeder van hem wien dit huldeblijk gold. Z.

*De wapens van H. M. de Koningin en
Z. K. H. prins HENDRIK DER NEDERLANDEN,
hertog van MECKLENBURG.*

Het artikeltje van jhr. mr. V. DE STUERS, overgenomen op bladz. 193 van den loopenden jaargang, over het wapen der Koningin, heeft de pennen van tal van heraldici in beweging gebracht; geen hunner is het met den schrijver eens! Resumeerende uit ons welwillend door den heer M. G. WILDEMAN verstrekte gegevens, komen wij tot de konkluzie, dat het wapen van prins HENDRIK links (heraldiek rechts) behoort te staan, dat van H. M. rechts.

Het geheel kan gedekt worden door een koninklijke kroon, wil men schildhouders aanbrengen, dan behoort bij Mecklenburg de zwarte stier met zilveren horens bij Nederland de goudge kroonde leeuw van natuurlijke kleur te worden geplaatst; de spreukband dient de spreuken PER ASPERA AD ASTRA en JE MAINTIENDRAI onder de respektieve wapens te lezen te geven. Een korte beschrijving van het wapen van Z. K. H. moge hier volgen: het schild is eenmaal gedeeld en tweemaal doorsneden; het geheel gedekt met een hartschild

1. Mecklenburg: In goud een gekroonde zwarte stierenkop met opengesperden muil, afgerukt halsvel en zilveren horens.	2. Rostock: In blauw een gouden griffioen.
3. Vorstendom Schwerin: Doorsneden, a in blauw een gouden griffioen, b effen groen, gezoomd van zilver.	4. Ratzeburg: In rood, een goud gekroond zwevend zilveren kruis.

5. Stargard: In rood een zilveren vrouwenarm met pofmouwen en aan den benedenarm een lint, tusschen duim en wijsvinger een gouden ring met diamant houdende.	6. Wenden (Werle): In goud een schuinliggende, goud gekroonde, zwarte stierenkop met zilveren horens.

Hartschild: Graafschap Schwerin: doorsneden van rood en goud.

Toetsen we een en ander aan de wapenafbeeldingen en plakketten, geslagen bij H. M.'s huwelijk, dan vinden we allerlei afwijkingen, wel een bewijs dat het niet ondienstig is, de stempelsnijders te wijzen op *het* juiste wapen, zooals de heraldici het ons aangeven.

BEIJENBACH plaatst de wapens, zooals Jhr. DE STUERS het zou wenschen, d. w. z. Nederland heraldisch rechts, daarenboven met omgekeerden leeuw; eene gewoonte in Duitschland brengt mede, dat men het wapendier van het eene wapen, het andere den rug niet laat toekeren. 't Geheel is gedekt door de koninklijke kroon; op den spreukband staat alleen: JE MAINTIENDRAI.

De stierenkop in n° 1 vertoont geen afgerukt halsvel, de arm in n° 5 komt uit de wolken — een verwarring met het wapen van Mecklenburg-Strelitz.

GERRITSEN maakt geen fouten, evenmin VAN KEMPEN.

LAUER plaatst de wapens juist, maar maakt in dat van Z. K. H. bij n° 1 dezelfde fout als BEIJENBACH; hij laat echter den arm in n° 5 niet uit de wolken komen.

Op de plakket voor de Amsterdamsche schooljongens

van LION CHACHET is de plaatsing der wapens onjuist, de schildhouders zijn twee ongekroonde leeuwen, de wapens zelf zijn zoo schematisch aangegeven, dat beoordeeling onmogelijk is.

MAIJER te Pfortsheim plaatst de wapens evenals BEIJENBACH, dus onjuist, met omgekeerden leeuw, het wapen van Z. K. H. schijnt juist — 't is echter vrij onduidelijk. Z.

Société internationale de Numismatique.

Eenige leden der Société française de Numismatique hebben het plan opgevat eene internationale vereeniging voor munt- en penningkunde op te richten. Dat deze vereeniging, opgericht met het doel een band te vormen tusschen penningkundigen over de geheele wereld verspreid, in een bestaande behoefte zal voorzien, behoeft niet nader te worden aangeduid. Het orgaan van de nieuw op te richten vereeniging zal bestaan uit een bulletin, 4 maal 's jaars te verschijnen, dat voornamelijk bevatten zal de verslagen der verschillende genootschappen in hunne respectieve landen gehouden, benevén den inhoud der tijdschriften door diezelfde genootschappen uitgegeven. Meer dan 120 blz. druks zal het bulletin vermoedelijk niet bevatten. De jaarlijksche bijdrage der leden zal niet meer dan 5 francs bedragen. De zetel der nieuwe vereeniging zal voorloopig Parijs zijn. Daar het noodzakelijk is, dat een 200-tal personen zich aanmelden, om tot de oprichting te kunnen overgaan, zal een ieder, die deel uit wenscht te maken van

de opgerichten Société internationale de Numismatique, goed doen, zich, om nadere inlichtingen, te wenden tot den heer ADRIEN BLANCHET, 164, boulevard Pereire, Paris

M. D. M.

---

*Nederlandsch-Belgische Vereeniging der vrienden
van de Medaille als kunstwerk.*

Op eene den 24ⁿ Maart 1901 te Brussel gehouden vergadering van belangstellenden werd besloten tot stichting eener „Nederlandsch-Belgische Vereeniging der vrienden van de Medaille als kunstwerk” met het doel de kunst van den medailleur aan te moedigen en den smaak voor de medaille te verspreiden en te ontwikkelen.

In die vergadering werd het hoofdbestuur der nieuwe vereeniging samengesteld als:

A. DE WITTE te Brussel, voorzitter, CHARLES BULS te Brussel en AUG. SASSEN te Helmond, ondervoorzitters, Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, algemeen sekretaris, CHARLES VAN DER BEKEN te Brussel, kontroleur, CH. VAN DER STAPPEN te Brussel en A. W. M. ODÉ te Delft, raden, terwijl bovendien als bestuursleden werden aangewezen de nog te benoemen voorzitters respektievelijk der Belgische en der Nederlandsche sektie.

Een deel der Nederlanders, die zich bereids als lid hadden aangegeven, vergaderden op 20 April 1901 te Amsterdam ten huize van prof. Jhr. Dr. J. SIX, tot samenstelling eener Nederlandsche sektie. In die ver-

gadering werd het bestuur dezer sekte samenge-
steeld als volgt:

Prof. Dr. Jhr. J. SIX, voorzitter, Jhr. Mr. F. BEE-
LAERTS VAN BLOKLAND, sekretaris, Jhr. Mr. W. VAN
EVSINGA, penningmeester.

Ik durf de nieuwe vereeniging ten zeerste in de
belangstelling en den steun onzer leden aan te bevelen.
De penningen, die beurtelings aan een Nederlandsch
en aan een Belgisch kunstenaar ter vervaardiging
zullen worden opgedragen, worden uitsluitend en alleen
aan de leden der nieuwe vereeniging uitgereikt. Eene
jaarlijksche bijdrage van *f* 12.50 geeft recht op een
bronzen exemplaar, een van *f* 25.— op een afslag in
zilver, eene van *f* 37.50 op een afslag van zilver en
een in brons.

Dat nu toch allen, dié wat missen kunnen van hun
overvloed en wat overhebben voor de kunst, toetreden
tot het nieuwe gilde! Er valt hier een goed werk te
doen. In Frankrijk en Engeland, voornamelijk, is
ook de medailleerkunst het tijdperk der moderne
renaissance binnengetreden. Hier te lande en ook in
België is die kunst nog slechts in het begin van haar
ontwaken. Het is aan ons, haar, als de Schoone
Slaapster in het Bosch, op te wekken in vernieuwde
jeugd.

Och, ik bid u, ruil uwe munten, (de gangbare natuur-
lijk! RED.) in tegen onze penningen! Geld is voor eene
vereeniging als deze nu eenmaal noodig. Vloeit het
in voldoende mate dan staat het vast, dat de Noord-
en Zuidnederlandsche medaille alras eene eereplaats
in de rei harer zusteren zal innemen. Onze moderne

boekbanden mogen gelegd worden naast de besten der wereld. De Belgische boekversieringskunst telt ter dege meê. Onze keramentika is de waardige nazaat van het illustre Delftsch. Wij hadden een BAARS en een WORTMAN, wij hebben een PIER PANDER, een BEGEER en een BART VAN HOVE, wij verkregen een WIE-NECKE, — om slechts enkele grepen te doen —, waarom zoude de medailleerkunst in „het Land van REMBRANDT” en in het land van RUBENS en van VAN DIJK niet kunnen opbloeien in heerlijken bloei?

Steun ons door uw lidmaatschap en uwe geldelijke bijdrage. Ik durf eindigen met eene gewaagde variatie eener bekende plaats bij TERENCE: *Sine Cerere friget Minerva.*

Helmond.

AUG. SASSEN.

BOEKBEOORDEELING.

Steeds begroeten wij met groot genoegen de verschijning eener nieuwe afl. van „les Médailles et Plaquettes Modernes” van Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ en dat velen met ons van hetzelfde gevoelen zijn, bewijst zeker de omstandigheid, dat voortaan niet ééne, doch twee afleveringen per jaar, het licht zullen zien, welke voor den ouden prijs voor intekenaren op het 1e deel (afl. I — VI), voor verhoogden prijs voor de nieuwe abonnés, verkrijgbaar zullen zijn.

De fransche kunst is zeer ruim vertegenwoordigd in afl. VIII, enkele Oostenrijksche en Duitsche stukken

worden afgebeeld, van de Hollandsche graveurs vinden we PIER PANDER en J. C. WIENECKE elk met een penning op H. M. 's huwelijk. BEGEER met een 10 tal stukken, waaronder enkele oudere; van de nieuwere is bijzonder fraai de penning (rozenprijs) van den schietwedstrijd te Hoorn in 1900. De afbeeldingen zijn m. i. hier en daar niet zoo goed verzorgd als vroeger, de huwelijkspenning van BEGEER b. v. laat te wenschen over, SCHARFF'S boerenpenning is bepaald leelijk gereproduceerd.

7.

Verlag van het Kon. Kabinet van Munten, Penningen en gesneden Steenen, over het jaar 1899

Het door den bekwamen Direkteur Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ uitgebrachte jaarverslag over 1899 wijst belangrijke aanwinsten aan. In de 1e plaats Merovingische munten uit de vondst te Escharen 1) (Noord-Brabant), waarvan op een tweetal platen vergrootte afbeeldingen worden gegeven, verder Romeinsche konsulaire en keizermunten uit de verzameling SIX, geschenk van de erfgenamen. Van de aanwinsten op penningkundig gebied verdienen vermelding: 1566 Ter eere van WALBURGA VAN NEUENHR, gravin VAN HOORN, 1660 penningplaat op den dood van KAREL X GUSTAAF koning van Zweden, 1710 Spotpenningen op den vrede van Utrecht en 1750, 50^e Verjaardag van ANNA ELISABETH BLOTELING vrouw van N. VAN SWINDEREN, alle afgebeeld op een plaat, benevens tal

---

1) Zie *Revue belge* 1898 blz. 253.

van moderne buitenlandsche stukken, o. a. 21 penningen en plakketten van J. C. CHAPLAIN en enkele nederlandsche, waaronder een 18-tal stukken, beschreven in *Inhuldigingspenningen* 1898, (wederom onjuist aangehaald als: *Inhuld. medailles*). Een overzicht wordt gegeven van de muntvondsten in Nederland in 1899. Dat de aanwinsten zeer belangrijk waren, moge blijken uit het feit, dat de lijst der nieuwe stukken 94 van de 100 blz. beslaat, die het boekje telt. Z.

De Huwelijkspenningen der Oranjes.

In de 5de en 6de aflevering van „*Oranje Nassau-Mecklenburg Schwerin*”, *Gedenkboek uitgegeven ter gelegenheid van het huwelijk van koningin WILHELMINA met prins HENDRIK DER NEDERLANDEN, hertog van Mecklenburg*”, Amsterdam, van HOLKEMA en WARENDORF, 1901, is opgenomen eene beschrijving van „de Huwelijkspenningen der Oranjes”, van de hand van ons geacht medelid den heer W. K. F. ZWIERZINA.

Uitvoerig zijn de vele penningen door den bekwamen schrijver medegedeeld en zoo mogelijk met historische ophelderingen voorzien; terwijl de meest merkwaardige stukken daaronder zijn afgebeeld

De samenstellér had het voorrecht een tweetal, tot nu toe onafgebeelde, penningen te mogen vinden. Het zijn de volgende: 1681. Penning met de borstbeelden en wapens van JOHAN GEORGE prins van Anhalt-Dessau en van HENRIETTE CATHARINA, prinses van Oranje. Deze laatste was een dochter van prins FRE-

DERIK HENDRIK, geb. 31 jan. 1634, overleden den 4 nov. 1708. Dit stuk komt wel voor in DIRKS *Penningskundig repertorium* n° 1871, doch is zoover ons bekend onafgebeeld.

De tweede penning is geslagen bij het huwelijk van prinses AMALIA, dochter van bovengenoemd vorstenpaar (geb. 1666 overl. 1726) met HENDRIK CASIMIR II prins van Nassau, erfstadhouder in Friesland. Dit huwelijk werd den 16 november 1683 voltrokken. De penning is het werk van ERNST CASPER DÜRR te Zerbst, en zoover ons bekend noch afgebeeld, noch beschreven. Beide zeldzame stukken bevinden zich in het Kon. penningkabinet te 's Gravenhage.

In deze beschrijving komen de huwelijkspenningen van koningin WILHELMINA niet voor, daar de bijdrage geschreven is vóór de voltrekking van H. M.'s huwelijk, den 7 Febr. 11. Toen waren vele penningen nog niet gereed, zoodat uit den aard der zaak slechts een onvolledige lijst zou kunnen zijn gegeven.

Aangezien de Oranjepenningen niet afzonderlijk zullen worden in den handel gebracht, en het kostbare „*Gedenkboek*” wel niet in handen van al onze leden zal geraken, dunkt het ons nuttig, de aandacht op deze verdienstelijke bijdrage van den heer ZWIERZINA te vestigen, die in eene volgende aflevering van het *Gedenkboek* door eene volledige beschrijving der metalen gedenkstukken, geslagen bij H. M.'s huwelijk, zal worden gevolgd. Het geheel is een waardig pendant van de *Inkuldigingen en blijde intochten onzer Oranjevorsten door gedenkpenningen vereeuwigd*”, bij gele-

genheid van de Inhuldiging van H. M. door JOH. W. STEPHANIK met zooveel zorg beschreven.

M. D. M.

UIT DE PERS.

Het Kon. Penningkabinet in den Haag heeft weder een zeer belangrijk geschenk ontvangen De h.h. prof. dr. jhr. J. SIX en jhr. W. SIX hebben namelijk ten geschenke aangeboden eene volledige serie oude munten van Lycia en van het eiland Cyprus, afkomstig uit de beroemde verzameling van hnnnen vader dr. jhr. J. P. SIX.

Van H M de Koningin en Z. K. H. den Prins der Nederlanden werden ten geschenke ontvangen afslagen in zilver en brons van het onlangs uitgereikte herinneringsdraagteeken der huwelijksfeesten.

N. Rott. Ct.

In het Penningkabinet.

Men schrijft ons:

Met een enkel woord vermeldden wij reeds het geschenk van de heeren SIX aan het Penningkabinet in den Haag. De beteekenis dezer schenking is inderdaad zeer groot. Reeds in 1899 werden door dezelfde heeren aangeboden de munten van Rome als Republiek en Keizerrijk, voor zoover zij wel in de verzameling van hunnen vader, dr. jhr. J. P. SIX, maar niet in het Penningkabinet voorkwamen Deze stukken zijn uitvoerig beschreven in het onlangs verschenen verslag over 1899.

Thans zijn twee hoogst interessante en volledige serieën Grieksche munten kunnen worden toegevoegd aan de rijksverzameling. De heer SIX toch hield zich bij zijn penningkundige studiën vooral op met de moeielijke munten van Cyprus en Lycia. In 1883 verscheen zijn studie over „le classement des séries Cypriotes” en in 1886—1887 zijn „Monnaies Lyciennes”, beide in de *Revue de Numismatique*. Uit den aard der zaak vormden dus deze serieën een der belangrijkste deelen van zijn zoo rijke collectie. Wanneer men ze doorziet, treft de hooge wetenschappelijke beteekenis dier stukken; uit die munten toch is menig duister punt in de geschiedenis en taal van het eiland Cyprus en het Aziatische kustland verklaard; waar de monumenten en opschriften dikwijls zwegen, getuigden deze metalen gedenkstukken van de oude beschaving en geschiedenis.

De muntslag op Cyprus duurde in de verschillende staatjes van het eiland van de 6de eeuw v. Christus tot den tijd van Ptolemaeus Soter (312 v. Chr.) In Lycië werd in de onder elkander verbonden staten munt geslagen deels vóór 480 v. C., deels tusschen 480 v. Chr. en 360 v. Chr. Op de Cyprische munten staan inscriptiën in Cypriotische, Phoenicische en Grieksche karakters; op de Lycische munten in Lycisch schrift.

Er is nog een reden waarom juist deze aanwinst voor het Penningkabinet zoo belangrijk is. De Haagsche verzameling is voor het grootste deel gevormd in het tweede deel der 18de eeuw; in dien tijd schonk men nog weinig aandacht aan de artistiek niet mooie en zeer moeielijk te ontcijferen munten van de Griek-

sche eilanden en Klein-Azië, terwijl men de stukken met Egyptische en Syrische koningskoppen bij voorkeur trachtte te verkrijgen. Er was dus zoo goed als niets van Cyprus en Lycië aanwezig; de royale daad der heeren SIX heeft deze lacune schitterend aangevuld.

N. Rott. Ct.

Handelingen van de Jaarlijksche Vergadering, gehouden 16 Juni 1901, te Leeuwarden.

(UITTREKSEL.)

Tegenwoordig zijn de heeren: SASSEN, DU CROCCO, STEPHANIK, Dr. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, BOM, ZWIERZINA, Jhr. SPEELMAN, Dr. BRAAKENBURG VAN BACKUM, A. BEGEER, Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND en WIGERSMA.

Afwezig met kennisgeving, de heeren: BATTARD, Mr. BESIER, mejuffrouw M. DE MAN, de heeren VAN GEMUND, Jhr. VAN DEN BRANDELER, mr. DEKETH, Jhr. mr. SNOECK, Jhr. mr. VAN MEEUWEN, TER GOUW, BRUYNESTEYN, Jhr. RAM, VAN RIJCKEVORSEL, DE WITT HAMER, HOLLESTELLE, mr. KLEIJN, KARREMAN, VAN DE WATER, DE WAARD, Jhr. mr. L. BEELAERTS VAN BLOKLAND, VAN DER HOOP, I. W. MENSO, J. C. P. E. MENSO, Jhr. mr. TEIXEIRA DE MATTOS, burggr. B. DE JONGHE, VANDEN BROECK, RUYS DE PEREZ, BORDEAUX en EVANS.

Notulen worden gelezen en verslag van den sekretaris goedgekeurd.

Naar aanleiding van dit verslag deelt de voorzitter mede, dat de heer H. G. DU CROCQ te Amsterdam aan ons genootschap vermaakt heeft zijne belangrijke verzameling penningen en wel vrij van successie-rechten. In verband met deze making ontvingen wij reeds van den heer DU CROCQ een ingebonden kwartijn, bevattende de volledige beschrijving der stukken. Spreker drukt den bizonderen dank van het genootschap uit voor dit vorstelijk legaat, waarmede de aanwezigen toejuichend instemmen 1).

Het verslag van den konservator wordt in dank ontvangen.

De kommissie voor 't nazien der rekening bestaande uit de heeren Jhr. H. M. Ridder Baronet SPEELMAN en Dr. C. J. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM, vraagt verlenging van haar mandaat, aangezien de rekening over 1900 nog niet afgewikkeld is.

Het verslag van de kommissie van redaktie wordt in dank ontvangen.

De voorzitter brengt hulde aan die kommissie en aan haar hoofd en leider den heer ZWIERZINA.

Op voorstel van het bestuur wordt onder toejuiching tot eerelid benoemd den koninklijken numismaat Z. M. VITTORIO EMANUELE III, koning van Italië.

Verder benoemt de vergadering tot gewoon lid, den heer S. WIGERSMA HZN. te Leeuwarden en tot buitengewone leden de heeren: J. M. M. VAN BELLE, Amsterdam, mr. N. P. VAN DEN BERG, Amsterdam, mr S. VAN GIJN, Dordrecht, LOUIS DE LAIGUE, Rot-

---

1) Wij hopen omtrent deze verzameling in de 4^e afl. een en ander mede te deelen. RED.

terdam, J. M. J. VAN LIS, Hilversum, HIDDE NIJLAND Dordrecht, L. M. ROLLIN COUQUERQUE, 's-Gravenhage, prof. jhr. dr. J. SIX, Amsterdam, jhr. mr. V. E. L. DE STUERS, 's-Gravenhage, BAS VETH, Dordrecht, en J. C. WIENECKE (vroeger buitenlandsch lid), Utrecht.

Alvorens tot 't benoemen van bestuursleden over te gaan, doet de voorzitter een brief voorlezen, waarbij hij mededeelt om ambtsbezigheden ontslag te moeten nemen als voorzitter. Jhr. SPEELMAN betreurt dit besluit ten zeerste, doch daar wij voor een onherroepelijk besluit staan, stelt spreker Dr. DE CHAUFÉPIÉ voor. Nadat de voorzitter heeft medegedeeld, dat deze ook de kandidaat van 't Bestuur is, wordt Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, Directeur van 't Kon. Munt- en Penningkabinet te 's-Gravenhage, zonder stemming, maar met toejuiching tot voorzitter gekozen.

Op dezelfde wijze worden de heeren JOH. W. STEPHANIK en W. K. F. ZWIERZINA, onderscheidenlijk tot sekretaris en tot redaktielid herkozen, en verkrijgt de heer AUG. SASSEN het onder-voorzitterschap.

Voor den loopenden jaargang van 't Tijdschrift, staat de vergadering wederom *f*700 toe, d. i. *f*600 voor tekst en *f*100 voor platen. Te beginnen met 1 januari 1901 zal voor de afleveringen eene kleinere lettersoort gebruikt worden. De heer H. G. DU CROCCQ zegt voor 't Tijdschrift eene bijdrage van *f*25 toe, hetgeen door de vergadering dankbaar wordt aangenomen.

De a.s. Jaarvergadering 6 juni 1902 zal te Dordrecht gehouden worden,

De heer ZWIERZINA deelt mede een beredeneerden index op de 10 eerste jaargangen te bewerken, als herinnering aan ons a.s. tienjarig bestaan.

De heer S. WIGERSMA HZN. staat 4 leeuwarder vroedschapspenningen aan 't Genootschap af, ter gedachtenis aan 't bezoek aan deze stad. De heer ANTH. BEGEER, voegt hier bij een 7-tal fraaie afslagen van nieuwe nederlandsche penningen. De voorzitter dankt beide heeren en stelt voor nog staande de vergadering een bezoek te brengen aan 't graf van wijlen Mr. JAKOB DIRKS.

Hier werd een krans van cycasbladeren met levende bloemen als hulde op de zerk geplaatst. De heer SASSEN bracht hierbij in herinnering, dat mr. DIRKS als medeoprichter van 't Genootschap zulk een weldadigen invloed op zijn bloei heeft uitgeoefend. Als man van rijke, voldragen wetenschap, wars van elk half-weten, zal mr. DIRKS altijd blijven een groot en schoon voorbeeld van strijder voor het doel, dat ons Genootschap zich voor oogen heeft gesteld.

Na afloop van deze plechtigheid verklaarde de heer SASSEN de vergadering gesloten.

JOH. W. STEPHANIK,
Sekretaris.
